

MUSKELSVINDFONDEN
plads til forskelle!

1. MARTS 2023

Katalog over hjælperrelaterede følgeudgifter samt ekstra omkostninger under ferie og udlandsrejser ved BPA-ordninger efter lov om social service § 96

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Bemærkninger til dette katalog	3
1.1. Formålet med kataloget	3
1.2. Følgeudgifterne i kataloget	3-4
1.3. Grundlaget for kataloget	4
2. Oversigt over mulige hjælperrelaterede følgeudgifter i og uden for hjemmet	4-5
3. Lovgrundlaget for hjælperrelaterede følgeudgifter i og uden for hjemmet	6
3.1. Bekendtgørelser og vejledninger	6
3.2. Principafgørelser	6
3.3. Ministersvar	6
3.4. Andre relevante retskilder	7
3.5. Snitflader til anden lovgivning	7-8
4. Ekstra omkostninger forbundet med ferier i udlandet og i Danmark samt ved arbejdsbetingede rejser	8
4.1. Ferie i udlandet	8-9
4.1.1. Hvilke ekstra omkostninger kan dækkes	9-15
4.2. Ferie i Danmark	15-16
4.2.1. Hvilke ekstra omkostninger kan dækkes	16
4.3. Arbejdsbetingede rejser	16-17
4.4. Snitflade til det månedlige standardbeløb	17
4.5. Kommunens bemyndigelse i arbejdsmiljørelaterede forhold	17-18

1. Bemærkninger til dette katalog

1.1. Formålet med kataloget:

I afsnit 1-3 af dette katalog er formålet at understøtte brugere med BPA-ordninger i, at man kompenseres tilstrækkeligt for de nødvendige løbende og tilbagevendende hjælperelaterede følgeudgifter, som der opstår i forbindelse med at have BPA-hjælpere i og udenfor hjemmet.

I afsnit 4 af dette katalog er formålet at understøtte brugere med BPA-ordninger i, at man kompenseres tilstrækkeligt for de ekstraomkostninger, der er forbundet med at skulle have BPA-hjælpere med på ferier i udlandet og i Danmark samt ved arbejdsbetingede rejser.

Kataloget skal i sin helhed betragtes som en inspirationskilde, som gerne skal være bidragende til, at brugere med BPA-ordninger føler sig bedre klædt på i forhold til hvilke nødvendige hjælperelaterede følgeudgifter og ekstraomkostninger, der typisk kan være forbundet med at have BPA-hjælpere, herunder hvilke rettigheder man har i den forbindelse.

1.2. Følgeudgifterne i kataloget:

Indledningsvis er det vigtigt at understrege, at kommunerne typisk udbetaler et løbende månedligt standardbeløb, som skal dække de løbende og tilbagevendende nødvendige hjælperelaterede følgeudgifter, der er ved at have BPA-hjælper i og udenfor hjemmet. Dette standardbeløb vil for nogle brugere givetvis være passende i forhold til de reelle nødvendige hjælperelaterede følgeudgifter, mens det for andre ikke vil være passende.

Såfremt standardbeløbet ikke er i overensstemmelse med de faktiske nødvendige hjælperelaterede følgeudgifter, kan man ansøge kommunen om et større månedligt beløb. Dette gør man ved at sandsynliggøre hvilke udgifter man har samt omfanget af disse udgifter. Herefter er det kommunens pligt at foretage en konkret og individuel vurdering og udbetale et beløb svarende til de reelle nødvendige hjælperelaterede følgeudgifter, som man faktisk har.

Oversigten i dette katalog over mulige hjælperelaterede følgeudgifter er ikke udtømmende, ligesom det heller ikke er alle de oplyste udgifter, der nødvendigvis vil være relevante for alle brugere med BPA-ordninger.

Hvorvidt en given udgift kan betragtes som en nødvendig følgeudgift ved at have BPA-hjælpere i og udenfor hjemmet vil altid bero på en konkret og individuel vurdering med udgangspunkt i brugerens samlede livssituation og hjælpebehov. Faktorer såsom f.eks. aktivitetsniveau, omfanget af funktionsnedsættelse og antal udmålte timer vil i den forbindelse være afgørende for det samlede omfang af nødvendige hjælperelaterede følgeudgifter.

Det afgørende vil derfor altid være, at man med udgangspunkt i sin egen livssituation og funktionsnedsættelse, konkret kan argumentere for, at pågældende udgift(er) må anses for værende

en nødvendig følgeudgift ved at have BPA-hjælpere i og udenfor hjemmet.

Af samme årsag er der ikke estimeret konkrete priser på de enkelte udgifter, idet disse også vil være individuelle fra bruger til bruger. Eksempelvis vil den eventuelle ekstra udgift til vand, el og varme bl.a. være afhængig af, hvilke leverandører og aftaler man har.

1.3. Grundlaget for kataloget:

Kataloget er udarbejdet på baggrund af gældende lovgivning og retspraksis, praksiserfaringer i Muskelsvindfonden samt input fra forskellige brugere med BPA-ordninger og andre handicaporganisationer.

Det tilstræbes fra Muskelsvindfondens side, at kataloget løbende vil blive opdateret på baggrund af nye praksiserfaringer i forbindelse med Muskelsvindfondens handicappolitiske arbejde samt eventuelle nye input fra brugere med BPA-ordninger og andre handicaporganisationer.

2. Oversigt over mulige hjælperrelaterede følgeudgifter i og uden for hjemmet

- Køb af ledsagerkort (læs mere om ledsagerkort her [Ledsagekort | Danske Handicaporganisationer](#))
- Udgifter ifm. arrangementer og aktiviteter, hvor hjælperens tilstedeværelse og deltagelse er nødvendig, hvor entre og aktiviteterne ikke er gratis for hjælper, og hvor ledsagerkortet ikke dækker udgifterne.
Det kan f.eks. være festivaler, biograf, koncerter, bar- og diskoteksbesøg, museum og andre kulturattraktioner, restaurant- og cafebesøg. Endvidere kan det være særlige oplevelser og begivenheder med venner og familie, hvor hjælperens deltagelse er nødvendig, og hvor hjælperens deltagelse dermed øger den samlede pris for aktiviteten/begivenheden.
- Rejseomkostninger såsom overnatning, forplejning og transport (fly, bus, tog mv.) til hjælper i forbindelse med idræts- og sportsrelaterede ture såvel i som uden for Danmark.
NB: Såfremt man dyrker idræt på eliteniveau som f.eks. landshold, vil der blive givet afslag på dækning med henvisning til principperne i Ankestyrelsens principafgørelse 8-19.
- Rejseomkostninger såsom overnatning, forplejning og transport (fly, bus, tog mv.) til hjælpere i forbindelse med fritidsrelaterede ture udenfor hjemmet, f.eks. kursusophold, ferie/weekend ophold, familie- og vennebesøg, ture med offentlig transport mv.
- Ekstra transportomkostninger i forbindelse med, at hjælper pålægges at møde ind et andet sted end på brugerens normale bopælsadresse. (Se særligt voldgiftsavgørelsen under punktet

”lovgrundlag”)

- Nødvendige møbler til indretning af hjælperværelse såsom skrivebord + skrivebordsstol, lænestol, lamper, seng, opbevaringsmøbel/kommode, sengebord/sofabord, persienner/rullegardiner, køleskab til opbevaring af egen mad mv.
- Dyne, puder, lagner, sengetøj til seng på hjælperværelse.
- Handsker i forbindelse med toiletbesøg eller anden personlig pleje.
- Værnemidler såsom mundbind i forbindelse med tæt personlig pleje eller når hjælperen skal ledsage og hjælpe i det offentlige rum, hvor værnemidler såsom mundbind er påkrævet.
- Ekstra forbrug af affaldsposer, toiletpapir, sæbe, håndsprit, håndcreme og køkkenrulle.
- Ekstra forbrug af vand (f.eks. ved vask af sengetøj, håndklæder og dyne/pude, mulighed for bad ved lange vagter, toiletskyld og vask af hænder)
- Ekstra forbrug af varme til opvarmning af hjælperværelse.
- Ekstra el til lyskilder og andre el-artikler på hjælperværelset såsom computer, el kedel, mikro ovn, køleskab mv.
- Tilskud til den samlede husleje grundet behov for et hjælperværelse.
NB: Udregningen sker typisk ved en sammenligning med en bolig, som andre mennesker på samme alder og i samme situation ville have boet i, og udregningen foretages typisk efter at have fratrukket eventuelle boligtilskud efter de almindelige boligtilskudsregler. (Se i øvrigt ministersvar af 21. maj 2021 under punkt 3).
- Årligt serviceeftersyn af lift på handicapbil (Se særligt principafgørelse 60-16 under punktet ”lovgrundlag”)
- Administrationsudgifter forbundet med hjælperordningen såsom porto, papir, kalendere og andre kontorartikler

3. Lovgrundlaget for hjælperrelaterede følgeudgifter i og udenfor hjemmet

3.1. Bekendtgørelser og vejledninger:

Det følger af bekendtgørelse om udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter lov om social service af 30/06/2020, at kommunerne jf. § 10 ”skal udmåle et tilskud til dækning af andre direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at ansætte hjælpere til hjælp i og uden for hjemmet, i det omfang kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering finder, at borgerens omkostninger hertil ikke dækkes efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.”

Endvidere fremgår det i punkt 92 i vejledningen til BPA-ordningen af 12/12/2017, at ”Omkostningerne kan eksempelvis være borgerens udgifter til porto og annoncering, ekstra forbrugsudgifter til vand, varme og el, andre småudgifter i husholdningen (f.eks. sæbe, toiletpapir), handsker, masker og lignende til hjælperne. Omkostningerne kan også være eventuel huslejeandel til hjælperværelse, i det omfang udgiften ikke er dækket efter servicelovens § 100 (som følge af, at der er tale om merudgifter ved en handicapbetinget flytning) eller efter § 12, stk. 4, i lov om individuel boligstøtte, for personer, der modtager døgnhjælp efter servicelovens § 96. (...) Når borgeren modtager tilskud efter servicelovens § 96, kan der desuden være tale om at afsætte et fast beløb på baggrund af en konkret vurdering af borgerens behov til dækning af udgifter ved hjælpernes ledsagelse uden for hjemmet, eksempelvis entre, transport eller overnatninger ved kurser, weekendophold, sportsarrangementer m.v.”

3.2. Principafgørelser:

Ankestyrelsen har truffet principafgørelse 60-16 vedrørende følgeudgifter til BPA-ordninger. I principafgørelsen slår Ankestyrelsen bl.a. fast, at kommunen skal efter serviceloven yde kompensation til borgere, der er bevilget borgerstyret personlig assistance, og der derfor skal udmåles et tilskud til dækning af direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at ansætte hjælpere til hjælp i og uden for hjemmet. Ankestyrelsen slår endvidere fast, at udgiften til lovpligtigt serviceeftersyn af lift i handicapbil skal dækkes som en hjælperrelateret følgeudgift, i de tilfælde, hvor hjælperne anvender liften og den dermed betragtes som et arbejdsredskab.

Læs den fulde principafgørelse her: <https://muskelsvindfonden.dk/wp-content/uploads/2021/06/Principafgørelse-60-16-om-serviceeftersyn-lift-hjaelperudgifter.pdf>

3.3. Ministersvar:

- Det fremgår i ministersvar fra Socialministeriet af 24. august 2011, at kommunerne ikke kan forlange dokumentation for de afledte følgeudgifter ved at have BPA hjælpere i og udenfor hjemmet, og en sandsynliggørelse derfor vil være tilstrækkeligt.

Læs det fulde ministersvar her: <https://muskelsvindfonden.dk/wp-content/uploads/2021/06/Ministersvar-af-24.08.2011-vedr.-sandsynliggjorte-hjaelperrelaterede-folgeudgifter-og-merudgifter.pdf>

- Det fremgår i ministersvar fra Social- og Ældreministeriet af 21. maj 2021, at man som borger kan få dækket ekstra omkostninger til huslejeandel forbundet med hjælperværelse efter § 10 i udmålingsbekendtgørelsen.

Læs det fulde ministersvar her: <https://muskelsvindfonden.dk/wp-content/uploads/2021/06/Ministersvar-af-21.05.2021-vedr.-dækning-af-ekstra-husleje-til-hjaelpervaerelse.pdf>

3.4 Andre relevante retskilder:

Det fremgår i kendelse af 11. juli 2019 i faglig voldgiftssag FV2019.0023, at hvis en hjælper midlertidigt bliver pålagt at møde på arbejde et andet sted end på den normale arbejdsplads, vil den øgede transporttid sædvanligvis blive betragtet som en del af arbejdstiden og derfor dækkes af arbejdsgiveren, hvorfor også eventuelle ekstra transportudgifter for hjælperen skal dækkes af arbejdsgiveren.

Læs den fulde voldgiftsafgørelse her: <https://arbejdsretten.dk/media/16890/fv20190023-ano.pdf>

3.5 Snitflader til anden lovgivning:

Udgangspunktet er at udgifter, der er relateret til sine BPA-hjælpere først og fremmest skal vurderes og dækkes efter lov om social service § 96 (BPA-ordningens hovedbestemmelse) herunder bekendtgørelse om udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter lov om social service § 10.

Således fremgår det i vejledningen til BPA-ordningen af 12/12/2017 punkt 91, at *”Borgeren skal ikke have udgifter ved at have en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA. Kommunalbestyrelsen skal derfor, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 10, udmåle et tilskud til dækning af de andre omkostninger for borgeren, der er forbundet med at have en sådan ordning. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse sikre, at der ikke sker dobbeltkompensation for de samme udgifter. Udgangspunktet vil normalt være, at de udgifter, der er forbundet med handicaphjælperne i en ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96, skal dækkes efter disse bestemmelser”*

Der er imidlertid en undtagelse herfor. Det omhandler det tilfælde, hvor man modtager førtidspension efter den gamle pensionslovgivning (før 2003), og i den forbindelse modtager et bistanstillæg. I disse situationer er lov om social service § 96 (BPA-ordningens hovedbestemmelse) subsidiær, hvilket betyder, at udgifter relateret til at have sine BPA-hjælpere i og udenfor hjemmet først skal vurderes om kan dækkes indenfor rammerne af bistan- og plejetillægget.

Således fremgår det i vejledningen til BPA-ordningen af 12/12/2017 punkt 91, at *”Servicelovens regler om kontant tilskud og BPA er dog subsidiære i forhold til ydelser efter pensionslovgivningen. Der henvises til Beskæftigelsesministeriets vejledning om førtidspension efter lov om højeste,*

mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Kommunalbestyrelsen skal foretage en konkret vurdering af, i hvilket omfang andre omkostninger forudsættes dækket af § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v., når der er tale om borgere, der er omfattet af denne lovgivning.”

Såfremt man får afslag på dækning af konkrete hjælperrelaterede udgifter efter lov om social service § 96 (BPA-ordningens hovedbestemmelse) kan det altid overvejes, hvorvidt disse udgifter alternativt bør søges dækket som en nødvendig merudgift efter lov om social service § 100.

4. Ekstra omkostninger forbundet med ferier i udlandet og i Danmark samt ved arbejdsbetingede rejser

Når man har en BPA-ordning, og skal på ferie i enten udlandet eller i Danmark, så vil der i langt de fleste tilfælde være hjælperrelaterede ekstra omkostninger forbundet med dette, som man ikke kompenseres for indenfor den løbende rammebevilling, som er blevet udmålt af kommunen. Man skal derfor typisk ansøge sin kommune fra gang til gang, og her er der en række forhold, som man skal være opmærksom på, når man ansøger. Vi anbefaler derfor, at man i god tid inden ens rejse ansøger kommunen.

I det følgende skelnes der mellem ferie i udlandet, ferie i Danmark og arbejdsbetingede rejser, idet reglerne i en vis udstrækning adskiller sig fra hinanden.

Hvis du foretrækker en kortere og mere komprimeret gennemgang, har vi også lavet [denne quickguide](#).

4.1 Ferie i udlandet:

Det følger af § 3 i bekendtgørelse om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet (udlandsbekendtgørelsen), at når man tager til udlandet (f.eks. i forbindelse med ferie), har man ret til at tage sin BPA-ordning med i op til en måned.

Hvis opholdet i udlandet overstiger en måned, skal man forinden opholdet i udlandet påbegyndes ansøge kommunen om bevarelse af BPA-ordningen. Hvorvidt denne ansøgning imødekommes af kommunen, vil typisk afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder formålet med og karakteren af hjælpen. I Ankestyrelsens principmeddelelse 96-16 er det præciseret, at kommunen i deres vurdering af om BPA-ordningen kan bevares udover en måned, skal forholde sig til, om ens behov kan tilgodeses i forbindelse med den ønskede rejse. Kommunen skal ligeledes forholde sig til, om der er tale om en rejse, som andre almindeligvis vil tage på.

I praksis ser vi desværre, at det er sjældent, at kommunerne imødekommer den slags ansøgninger med henvisning til, at det ikke vurderes at være almindeligt at tage på rejser, der strækker sig ud over en måned.

Når man har ret til at tage sin BPA-ordning med til udlandet, har man som udgangspunkt også ret til at få dækket de afledte ekstra omkostninger forbundet hermed jf. udlandsbekendtgørelsens § 5. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at Ankestyrelsen i principmeddelelse 96-16 har fastslået, at retten til at få dækket ekstra omkostninger forbundet med ferieophold i udlandet begrænser sig til **én udlandsrejse om året af maksimalt 14 dages varighed.**

Fra praksis ved vi, at ovenstående betyder to ting:

1) Man har ét skud i bøssen, og man kan derfor eksempelvis ikke tage på to udlandsrejser af hver 7 dages varighed, og få dækket ekstra omkostninger forbundet med begge rejser.

Det kan derfor være en god ide at overveje nøje, hvilken en af sine udlandsrejser, som man skal ansøge kommunen om hjælp til, i de tilfælde hvor man har planer om flere rejser samme år. En sådan overvejelse kan bl.a. bero på en vurdering af, hvilken en af rejserne, der vil medføre den største ekstra omkostning.

2) Man vil få afslag på hele sin ansøgning om dækning af ekstra omkostninger, hvis den rejse man ansøger om, bare er én dag længere end 14 dage. Man vil således ikke få dækket ekstra omkostninger for de første 14 dage af rejsen, og selv betale for de resterende dage. Man vil derfor ende med at skulle betale det hele selv, og det er derfor afgørende, at man ikke ansøger om dækning af ekstra omkostninger forbundet med rejser, der strækker sig udover 14 dage.

4.1.1. Hvilke ekstra omkostninger kan dækkes:

Ligesom med de almindelige hjælperelaterede følgeudgifter ved at have BPA-hjælpere i og uden for hjemmet, så er det vanskeligt at sige noget generelt i forhold til spørgsmålet om, hvilke ekstra omkostninger forbundet med udlandsrejse, der kan dækkes, idet det altid vil være afhængig af den konkrete situation og hjælpebehov.

Det følger dog af Ankestyrelsens principmeddelelse 96-16, at *"Borgeren har ret til at få dækket ekstra omkostninger i forbindelse med afholdelse af et ferieophold, der er almindeligt for andre ikke-handicappede borgere. De særligt påkrævede ekstra omkostninger må ikke være en følge af den valgte ferieform. Det afgørende er, at borgeren har mulighed for at holde en sædvanlig ferie i udlandet, men ikke nødvendigvis en bestemt form for ferie.*

Afgørende for vurderingen af, om borgeren har ret til dækning af ekstra omkostninger, er, om det er særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en udlandsrejse.

Dækning af rejse- og opholdsudgifter for borgerens eventuelle hjælpere kan være en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en udlandsrejse."

Med udgangspunkt i ovenstående bliver det afgørende altså altid, at man kan argumentere for at de ekstra omkostninger, som der ansøges om dækning af, er særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af rejsen.

Nedenfor følger nogle eksempler på ekstra omkostninger, der – afhængig af den konkrete situation -

kan falde ind under denne definition (listen er ikke udtømmende). Hvert eksempel forsøges uddybet i det omfang, det giver mening.

- 1. hjælpers transport- og overnatningsudgifter såsom eksempelvis flybilletter og hotelophold.

Disse typer af ekstra omkostninger går under betegnelsen ”rejse- og opholdsudgifter” som nævnes specifikt i principmeddelelse 96-16, og bør derfor dækkes af kommunen uden videre. Det bør være indlysende, at det er en afgørende forudsætning for gennemførelsen af rejsen, at man minimum har én hjælper med, og derfor skal denne hjælpers rejse- og opholdsudgifter også dækkes.

Det skal dog siges, at vi har set enkelte helt urimelige afgørelser, hvor kommunen har givet afslag på dækning af opholdsudgift for 1. hjælper. Begrundelsen har hver gang været, at fordi man har 24 timers aktiv døgnhjælp, så er det ensbetydende med, at hjælperen ikke har behov for egen seng til at hvile sig i, da man har udmålt aktiv hjælp hele natten. Med en sådan argumentation siger kommunen med andre ord, at hjælperen skal arbejde 24 timer i streg uden mulighed for at kunne hvile, hvilket naturligvis er helt urimeligt.

Skulle man opleve denne argumentation, bør man gøre kommunen opmærksom på, at når man har udmålt almindelige timer om natten og ikke rådighedstimer, så er det ikke nødvendigvis et udtryk for, at man har et 1:1 behov for hjælp konstant hele natten. Det er derimod et udtryk for, at man har et behov for hjælp i løbet af natten, der ligger udover rammerne for udmåling af rådighedstimer, da hjælperen ikke får en fuld nats hvile. Det er ikke det samme som, at hjælperen slet ingen hvile får, og derfor ikke har behov for et sted at kunne hvile.

Behovet for hjælp om natten er i sagens natur ofte uforudsigeligt forstået på den måde, at behovet kan variere, for så vidt angår hvornår på natten behovene for hjælp opstår. Behovet for hjælp om natten kan jo eksempelvis sagtens fordele sig således, at man får hjælp af ens hjælper to gange inden for en time, og der efterfølgende går fire timer, inden man igen har behov for hjælp. Af den årsag er der netop behov for et sted, hvor ens hjælper kan hvile i de perioder, hvor man ikke har behov for hjælp om natten.

Såfremt man ikke har et overvågningsbehov om natten, kan man i samme ombæring gøre kommunen opmærksom på netop dette, da der dermed ikke er noget krav om, at ens hjælper skal holde sig vågen hele natten, hvilket blot er med til at understrege, at hjælperen naturligvis skal have et sted at kunne opholde sig og hvile, når personen ikke udfører hjælp.

Slutteligt kan man med fordel også gøre kommunen opmærksom på, at selve grundlaget og udgangspunktet for BPA-ordningen og dens udmåling er, at den skal være sammenhængende, fleksibel og rummelig, hvilket i sagens natur betyder, at hjælpen ikke udmåles, ligesom man gør med hjemmehjælp, hvor hjælpen udmåles på minuttet i forhold til hver enkelt hjælpeopgave. Alene af den grund vil man derfor aldrig uden videre kunne

udlede af en BPA-ordning, at man har et konstant behov for hjælp hele tiden alle døgnets timer, blot fordi man er bevilget døgnhjælp, hvori der ikke er udmålt rådighedstimer.

- Udmåling af ekstra timer i forbindelse med hjælperskifte under rejsen.

I de tilfælde hvor man tager på udlandsrejse med én hjælper, vil der afhængig af rejsens karakter og længde kunne være behov for at foretage et hjælperskifte. I den forbindelse kan man ansøge kommunen om udmåling af disse ekstra timer. Timerne vil typisk skulle dække den øgede transporttid, der er for såvel den hjælper, der rejser ud som for den hjælper, der rejser hjem.

Der kan med fordel henvises til tidligere nævnte kendelse af Arbejdsretten i faglig voldgiftssag FV2019.0023 af 11. juli 2019 (<https://muskelsvindfonden.dk/wp-content/uploads/2021/06/Kendelse-af-11.-juli-2019-i-faglig-voldgiftssag.pdf>), som netop fastslår, at det er et almindeligt ansættelsesretligt princip, at i tilfælde, hvor en ansat beordres til tjeneste et andet sted end det sædvanlige arbejdssted, må eventuel ekstra transporttid anses for arbejdstid.

Se i øvrigt afsnit 4.5 for uddybning af regler og rammer for så vidt angår kommunens bemyndigelse i arbejdsmiljørelaterede forhold såsom antallet af hjælpere på rejser herunder arbejdstidsbestemmelser, overholdelse af hviletid, fridøgn mv.

- Udmåling af ekstra timer udover den normale rammebevilling

I de tilfælde hvor man har en BPA-ordning, hvor der ikke er udmålt 24 timers hjælp i døgnnet, vil man typisk have et behov for ekstra timer, når man er på udlandsrejse. Det skyldes, at den løbende rammebevilling er udmålt med udgangspunkt i ens normale hverdag, og hvor indretningen og adgangen til hjælpemidler typisk vil være bedre, end den vil være, der hvor man opholder sig i udlandet. Derfor vil der ofte være behov for langt mere hjælp end normalt, eksempelvis til at stå op og gå i seng, toiletbesøg, vendinger om natten, bad, ledsagelse mv.

Endvidere vil døgnrytmen på rejser typisk være væsentligt anderledes, end den man normalt har, når man er hjemme. Når man er på ferie, så kan søvnmønsteret være anderledes, ligesom der kan være aktiviteter på tidspunkter i løbet af døgnnet, hvor man har brug for hjælp, men hvor der ikke er udmålt timer i ens normale rammebevilling.

Alt sammen har den konsekvens, at det udmålte antal timer som man har i sin løbende rammebevilling, ikke er tilstrækkelig til at dække de konkrete hjælpebehov, som man faktisk har.

Derfor kan man ansøge kommunen om udmåling af ekstra timer til at dække ens udvidede hjælpebehov, når man er på udlandsrejse med henvisning til, at disse ekstra timer er en afgørende forudsætning for gennemførelsen af udlandsrejsen.

I den forbindelse kan man med fordel henvise til vejledning om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance af 12/12 2017, punkt 32, hvor det bl.a. fremgår, at *”Kommunalbestyrelsen skal, særligt til borgere, som ikke modtager døgnhjælp, i forbindelse med den samlede udmåling af hjælpebehovet vurdere, om der kan være behov for at udmåle en årlig pulje til f.eks. weekend- ophold, kurser m.v., hvor der kan være behov for ekstra hjælpetimer.”*

Man kan endvidere henvise til punkt 115 i samme vejledning, hvori det fremgår, at *”Efter udlandsbekendtgørelsens § 5 kan der ved kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet, når borgeren modtager BPA efter servicelovens § 96. Det gælder f.eks., at der efter en konkret vurdering kan ydes ekstra hjælpetimer ud fra en vurdering af, om særlige forhold, herunder begrænset adgang til arbejdsredskaber på feriestedet, kan medføre, at personlig og praktisk hjælp tager længere tid end normalt.”*

- 2. hjælpers transport- og overnatningsudgifter såsom eksempelvis flybilletter og hotelophold.

I nogle tilfælde vil man have behov for at have to hjælpere under ens rejse. De tre mest almindelige årsager er typisk:

1) Rejsen er af en sådan karakter og længde, at man har brug for at lave et hjælperskifte undervejs. Det kan eksempelvis være, hvis man ikke er tryk ved, at ens hjælper har lange vagter uden at have fri ind i mellem.

Se i øvrigt afsnit 4.5 for uddybning af regler og rammer for så vidt angår kommunens bemyndigelse i arbejdsmiljørelaterede forhold såsom antallet af hjælpere på rejser herunder arbejdstidsbestemmelser, overholdelse af hviletid, fridøgn mv.

2) Man har behov for to aktive hjælpere samtidig i perioder hen over et døgn
Se evt. eksempler under punktet ”Udmåling af rådighedstimer til 2. hjælper”.

3) Man har et respiratorisk overvågningsbehov der betyder, at man har behov for vågen hjælper om natten.

I disse tilfælde vil man kunne ansøge kommunen om at få dækket 2. hjælpers rejse- og opholdsudgifter med henvisning til principmeddelelse 96-16.

Det er dog værd at bemærke, at afgørende for at få dækket 2. hjælpers rejse- og opholdsudgifter er, at kommunen vurderer, at det er en afgørende forudsætning for gennemførelsen af rejsen, at man har to hjælpere med. Kommer kommunen frem til det modsatte, vil der med stor sandsynlighed blive givet afslag på alle omkostninger forbundet med at have 2. hjælper med på rejsen.

Særligt når behovet for at have to hjælpere under ens rejse, primært er begrundet med, at man har et behov for at anvende to aktive hjælpere samtidigt hen over et døgn til konkrete hjælpeopgaver, har vi set, at kommunerne vil gå langt for at vurdere, at disse hjælpeopgaver kan løses af én hjælper, og dermed vurdere, at det ikke er afgørende for gennemførelsen af rejsen at have to hjælpere med.

Det er derfor vigtigt, at man - uanset årsagen - grundigt begrunder og tydeliggør behovet for at anvende to hjælpere under ens rejse, når man ansøger sin kommune om dækning af 2. hjælpers rejse- og opholdsudgifter.

- Udmåling af ekstra aktive timer i forbindelse med hjælpeopgaver, hvor det kræver to aktive hjælpere samtidig.

Der kan være tilfælde, hvor man har behov for to aktive hjælpere samtidig til konkrete hjælpeopgaver. Det kan eksempelvis være i forbindelse med alle hjælpeopgaver, der involverer forflytninger. Se evt. eksempler under punktet ”Udmåling af rådighedstimer til 2. hjælper”.

I disse tilfælde kan man ansøge kommunen om udmåling af ekstra aktive timer, således man har mulighed for at få aktiv hjælp af to hjælpere samtidig. Som beskrevet i punktet ovenfor omhandlende 2. hjælpers transport- og overnatningsudgifter, så skal man dog være meget grundig i sin argumentation for, hvilke hjælpeopgaver, der kræver to aktive hjælpere samtidig, og hvorfor disse hjælpeopgaver kræver to aktive hjælpere samtidig. Dette er vigtigt, da det som alt andet skal vurderes af kommunen at være en afgørende forudsætning for gennemførelsen af rejsen.

I den forbindelse kan man med fordel henvise til børne- og socialministeriets vejledning nr. 10325 af 12/12 2017 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance punkt 115, hvori det fremgår, at ”Efter udlandsbekendtgørelsens § 5 kan der ved kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet, når borgeren modtager BPA efter servicelovens § 96. Det gælder f.eks., at der efter en konkret vurdering kan ydes ekstra hjælpertimer ud fra en vurdering af, om særlige forhold, herunder begrænset adgang til arbejdsredskaber på feriestedet, kan medføre, at personlig og praktisk hjælp tager længere tid end normalt. I særlige tilfælde kan det også være nødvendigt at yde tilskud til hjælpere samtidig under ferieophold, f.eks. til forflytning af borgeren, ligesom der efter en konkret vurdering i særlige tilfælde kan dækkes andre udgifter ved kortvarige ferieophold.”

Endvidere kan man henvise til punkt 28 i samme vejledning, hvori det fremgår at ”Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, at det i nogle tilfælde vil være nødvendigt med flere hjælpere ad gangen. Det kan skyldes, at det i nogle situationer kan være nødvendigt at være to hjælpere om arbejdet, f.eks. i forbindelse med løft, ophold uden for hjemmet eller lignende.”

Vi har i en enkelt konkret sag oplevet, at en kommune har givet afslag på udmåling af ekstra aktive timer til hjælper nr. 2 i forbindelse med, at der – pga. u hensigtsmæssige arbejdsstillinger - var behov for to aktive hjælpere, når der skulle ske forflytninger med manuel lift. Kommunens begrundelse var, at der ikke var noget arbejdsmiljømæssigt krav om, at betjening af manuel lift krævede to hjælpere.

Oplever man en lignede argumentation, kan man med fordel henvise kommunen til førnævnte vejledning punkt 127, hvori det fremgår at *”Når en borger skal forflyttes og plejes, skal dette foregå på en for hjælperen forsvarlig måde. Arbejdet skal kunne udføres på en måde, så der kan arbejdes i hensigtsmæssige arbejdsstillinger, og uden, at der foretages tunge forflytninger eller anden manuel håndtering, der indebærer risiko for helbredsskade.”*

I selvsamme vejledning punkt 125 fremgår det, at arbejdslederen skal medvirke til, at arbejdsmiljøet er fuldt forsvarligt.

Der ligger derfor krav om, at arbejdet – uanset hvilke hjælpeopgaver der er tale om - skal kunne udføres på en måde, så der kan arbejdes i hensigtsmæssige arbejdsstillinger, og uden, at der foretages tunge forflytninger eller anden manuel håndtering, der indebærer risiko for helbredsskade.

- Udmåling af rådighedstimer til 2. hjælper.

Det følger af Ankestyrelsens principmeddelelse 96-16, at *”det som udgangspunkt ikke er særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en rejse at dække rådighedstimer til en hjælper, når hjælperen ikke er på en 24-timers vagt og ikke skal stå til rådighed udover ved sin egen vagt.”*

Det betyder, at hvis man har to hjælpere med på sin rejse, men kun har behov for én aktiv hjælper ad gangen, og hjælpere derfor skiftes til at være på vagt, så kan man ikke få udmålt rådighedstimer til den hjælper, der ikke er på aktiv vagt, da hjælperen ikke står til rådighed udover sin egen vagt.

Det er dog værd at hæfte sig ved, at der i ovenstående formulering alene tages stilling til den situation, hvor hjælperen ikke er på en 24-timers vagt og ikke skal stå til rådighed udover ved sin egen vagt.

Det er samtidig værd at hæfte sig ved, at det følger af udmålingsbekendtgørelsens § 5 stk. 3 (BEK nr. 1292 af 19/09/2022) herunder Ankestyrelsens principmeddelelse 94-16, at *”I særlige tilfælde kan kommunen bevilge rådighedstimer i ordningen om kontant tilskud. Ved rådighedstimer forstås timer, hvor hjælperen er til stede, men hvor der kun undtagelsesvis udføres aktiviteter for borgeren. Det kan være i forbindelse med delt tjeneste, hvor der eksempelvis er behov for, at to hjælpere er til stede samtidig. Det kan også være, hvis der er et mere spredt hjælpebehov ud over dagen. Rådighedstimer kan alene bevilges til, at*

hjælperen står til rådighed.”,

Lægger man disse to forhold sammen, så kan der derfor i konkrete situationer være grundlag for at ansøge kommunen om udmåling af rådighedstimer til 2. hjælper.

Det kan eksempelvis være i de konkrete tilfælde, hvor behovet for to aktive hjælpere opstår i alle situationer, hvor der er behov for forflytninger. Det være sig at komme fra seng til kørestol om morgenen, at komme fra kørestol til bad og tilbage igen, at komme fra kørestol til toilet i løbet af dagen og tilbage igen, at komme fra kørestol til seng i løbet af dagen, hvis man grundet udtrætning får behov for at hvile eller ligge ned, at komme fra kørestol til seng om aftenen mv.

Et hjælpebehov af det omfang og den karakter har den afledte effekt, at 2. hjælper skal stå til rådighed udover sin egen aktive vagt, da 2. hjælper - jf. ovenstående eksempel - er påkrævet dagligt til bestemte men spredte opgaver, som opstår på uforudsigelige tidspunkter hen over et døgn, og som netop er kriterierne for udmåling af rådighedstimer. Hvornår man vil stå op, gå i bad, hvile sig og gå i seng, vil – ligesom for alle andre mennesker der er på ferie - variere fra dag til dag, ligesom behovet for at komme på toiletbesøg af naturlige årsager ikke kan forudses hvornår opstår.

Særligt i de situationer hvor behovet for 2. hjælpers aktive hjælp i løbet af dagen er både omskifteligt og uforudsigeligt, har det den betydning, at 2. hjælper ikke har nogen periode hen over et døgn, hvor det kan siges, at personen med absolut sikkerhed kan forvente at have fri og frit disponere egenrådigt over sin tid.

På den baggrund bør der være grundlag for at 2. hjælper også modtager rådighedstimer i de perioder, hvor det er påkrævet at stå til rådighed indtil, at man får behov for hjælp fra 2. hjælper igen.

Se i øvrigt afsnit 4.5 for uddybning af regler og rammer for så vidt angår kommunens bemyndigelse i arbejdsmiljørelaterede forhold såsom antallet af hjælpere på rejser herunder arbejdstidsbestemmelser, overholdelse af hviletid, fridøgn mv.

4.2 Ferie i Danmark:

I Muskelsvindfonden ser vi eksempler på, at kommuner giver afslag på at dække hjælperrelaterede ekstra omkostninger forbundet med ferie i Danmark med henvisning til samme praksis, der gælder for udlandsrejser, som beskrevet ovenfor i punkt 4.1. Eksempelvis har vi set kommuner, der giver afslag med henvisning til, at man allerede har fået dækket hjælperrelaterede ekstra omkostninger forbundet med én udlandsrejse indenfor det seneste år, og man derfor har været på den ene årlige ferie, som der kan ydes støtte til.

Det har dog den konsekvens at hele det lovgivningsmæssige grundlag, som kommunen baserer deres afgørelse på, er forkert, og dermed er deres afgørelse ulovlig.

Når der er tale om ferie i Danmark, så finder hverken udlandsbekendtgørelsen eller

principmeddelelse 96-16 anvendelse. Det gør til gengæld i Ankestyrelsens principmeddelelse 163-12. I denne fastslås det helt entydigt, at *”En person, der har ret til dækning af nødvendige merudgifter til ekstra hjælper under ferie i Danmark, kunne få hjælp i den ferieperiode på to uger, der var søgt om.*

Det er almindeligt i Danmark at holde flere ugers ferie om året.”.

Selvom den konkrete sag omhandlede merudgifter efter servicelovens § 100, så finder princippet omhandlende, hvad der er sædvanligt at holde af ferie i Danmark naturligvis tilsvarende anvendelse i sager efter servicelovens § 96.

Konkret betyder det, at man foruden sin årlige udlandsrejse på maksimalt 14 dage, også har ret til at få dækket de nødvendige hjælperrelaterede ekstra omkostninger, der er forbundet med flere ugers ferie i Danmark om året.

I enkelte tilfælde har vi set kommuner, der uden videre giver afslag på dækning af hjælperrelaterede ekstra omkostninger forbundet med flere ferier og/eller weekendture i Danmark med henvisning til kommunens serviceniveau/kvalitetsstandarder.

Der kan man med fordel gøre kommunen opmærksom på, at kommuner er bundet af gældende regler, praksis offentliggjort i principmeddelelser og gældende forvaltningsretlige grundsætninger, også selvom der er fastsat et lokalt serviceniveau/kvalitetsstandarder.

Kommunes serviceniveau må derfor ikke udelukke muligheden for at bevilge hjælp, som man kan have ret til efter gældende regler og praksis.

4.2.1. Hvilke ekstra omkostninger kan dækkes:

Man kan i store træk tage udgangspunkt i listen over mulige hjælperrelaterede ekstra omkostninger, som fremgår i punkt 4.1.1. Dog vil de ekstra omkostninger, som man har forbundet med ferie i Danmark af naturlige årsager nok adskille sig lidt fra dem, som man kan have forbundet med udlandsrejser.

Grundlæggende er udgangspunktet dog det samme: **Man skal ansøge om dækning af de ekstra omkostninger, der er forbundet med ferien, og som er afgørende for, at ferien kan gennemføres.**

4.3. Arbejdsbetingede rejser:

Hvis man er bevilget personlig assistance efter § 4 i lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v., er det muligt at få dækket rejseomkostninger forbundet med ens hjælper.

Det følger af § 7 stk. 4 i bekendtgørelse af lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v. (LBK nr. 108 af 03/02/2020), hvori det fremgår at: *”Der kan ydes refusion af udgifter til den personlige assistent ved arbejdsbetingede rejser og til vikardækning ved assistentens længerevarende sygdom og lignende.”*

Man kan i disse situationer med fordel ansøge om at få hjælperens rejseomkostninger dækket efter denne lov fremfor efter reglerne i udlandsbekendtgørelsen, da man således sparer den ene årlige

udlandsrejse, som man kan ansøge om støtte til efter udlandsbekendtgørelsen.

Det vil imidlertid kræve at den hjælper, som man tager med på den arbejdsbetingede rejse foruden at være ansat som BPA-hjælper også er ansat som ens personlige assistent.

Er dette ikke tilfældet, eller er man slet ikke bevilget personlig assistance, så er udlandsbekendtgørelsen – som reglerne er i øjeblikket – den eneste chance for at få dækket hjælpers rejseomkostninger, om end man skal være forberedt på, at kommunen kan finde på at give afslag med henvisning til, at der ikke er tale om en sædvanlig ferie.

4.4. Snitflade til det månedlige standardbeløb

Som det fremgår i afsnit 1 og 3, så modtager man et månedligt standardbeløb til at dække de almindelige og tilbagevendende hjælperrelaterede følgeudgifter, der er forbundet med at have BPA-hjælper i og uden for hjemmet.

Man vil kunne risikere, at nogle kommuner vil forsøge at henvise til, at man skal anvende dette månedlige standardbeløb til at dække de særlige ekstra omkostninger, der kan være forbundet med ens udlandsrejse/ferier i Danmark.

Ofte ses det dog, at dette standardbeløb er udregnet af kommunen med udgangspunkt i de mest almindelige udgifter forbundet med at have BPA-hjælper i og uden for hjemmet, og derfor tager standardbeløbet sjældent højde for de særlige ekstra omkostninger, der kan være forbundet med udlandsrejse/ferier i Danmark. Derfor kan man typisk ret hurtigt sandsynliggøre, at udgifterne forbundet med ens udlandsrejse/ferier i Danmark overstiger det standardbeløb, som man modtager månedligt til at dække de samlede løbende hjælperrelaterede følgeudgifter.

Hvis man er i tvivl om, hvordan kommunen er kommet frem til pågældende standardbeløb, kan man anmode kommunen om en oversigt/udregning.

4.5. Kommunens bemyndigelse i arbejdsmiljørelaterede forhold:

I Muskelvindfonden har vi set utallige eksempler på kommuner, der foretager vurderinger og træffer afgørelser vedrørende forhold, der relaterer sig til arbejdsmiljø. I langt de fleste tilfælde handler det om, hvor mange hjælpere man anvender, og hvordan man anvender sine hjælpere, når man er på rejser.

Kommunen kræver ganske enkelt, at man skal tage to hjælpere med af hensyn til overholdelse af arbejdstidsbestemmelserne, hviletid og fridøgn mv.

Det forholder sig imidlertid således, at overholdelse af arbejdsmiljøloven herunder arbejdstidsbestemmelserne, hviletid, fridøgn mv. til enhver tid er forhold, der vedrører arbejdsgiver, medarbejderne og Arbejdstilsynet. Det vil således aldrig været forhold, som kommunen kan træffe afgørelse om eller på anden måde blande sig i.

Dette har vi i Muskelvindfonden set bekræftet i Ankestyrelsens praksis, hvor Ankestyrelsen i en

konkret sag omhandlende hjælperordning og hviletid traf afgørelse om at ændre kommunes afgørelse, og henviste kommunen til, at forhold relateret til arbejdsmiljølovgivningen er forhold, som hverken Ankestyrelsen eller den konkrete kommune havde kompetence til at træffe afgørelse om.

Ankestyrelsen henviste i stedet for til, at forhold relateret til arbejdsmiljølovgivningen skulle håndteres af Arbejdstilsynet og/eller Socialtilsynet.

Skulle man opleve, at kommunen bevæger sig ind på dette område, så kan man med fordel henvise til punkt 125 i vejledning om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance, hvori det fremgår at *”Efter arbejdsmiljøloven har arbejdsgiveren pligt til at sørge for, at arbejdsmiljøet er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.”*

Denne pligt uddybes til blandt andet at omhandle at leve op til regler om arbejdsmiljøorganisation og overholdelse af reglerne om hviletid og fridøgn.

Det fastslås samtidig, at *”Når tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed, er foreningen/virksomheden som arbejdsgivere efter arbejdsmiljøloven altid ansvarlige for overholdelse af hele loven, det vil sige f.eks. også reglerne om hvileperiode og fridøgn, arbejdsstedets indretning, arbejdets udførelse, arbejdspladsvurdering og arbejdsmiljøorganisation.”*

Det har således i praksis ingen betydning, hvorvidt man selv varetager arbejdsgiveransvaret, eller om man har overdraget det til en privat forening/virksomhed, da det i begge tilfælde er arbejdsgivers ansvar, og ikke kommunens.